

Մ աշտոցի Ա րձագանգ

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի ամսաթերթ
WWW.SOURPHAGOP.ORG (19-րդ տարի)

Այս թիւով.....	
Ապրիլ ամսուան տօնացոյց	Էջ 2
Յինանց օրեր	2
Զ. Կիրակի՝ Գալստեան	3
Է. Կիրակի՝ Ծաղկազարդ	3
Զատիկ՝ Ս. Յարութիւն	4
Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի Խոր	
Վիրապ Սուտքը	5
Նոր Կիրակի. Կրկնագատիկ	6-7
Տէր Աստուած	7
Շարական Նոր Կիրակիին	8
Ս ր բ ու հ ի Ա ս տ ու ա ծ ա ծ ն ի	
աւետումը	9
Յիսուսի յաղթական մուտքը	
Երուսաղէմ	10
Աւագ Երկուշաբթի	11
Աւագ Երեքշաբթի	11
Տասը կոյսերուն առակը	12
Աւագ Չորեքշաբթի	13
Աւագ Հինգշաբթի	14
Աւագ Շաբաթ	15
Աւագ Ուրբաթ	
Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը	Էջ 16-19
Ինչպէ՞ս ոգեկոչել Մեծ Եղեռնի նահատակներուն անմահ յիշատակը	
	Էջ 20

Ապրիլ 2019 (ԻԶ տարի թիւ 8)

Յ... Յարութիւն

Խաչքարի Հեղինակ՝ Ժողովրդական Վարպետ,
Ռուբեն Նալբանդյան

Քրիստոս Յարեալ ի Մեռելոց Օրհնեալ Է Յարութիւնն Քրիստոսի

Հաւատք

Կրօն

Եկեղեցի

Լեզու

Մշակոյթ

Ապրիլ ամսուան բացատրական տոնացոյց

Շբթ. 6	Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մուտն ի Վիրապ
Կիր. 7	Աւետում Սուրբ Աստուածածնի
Կիր. 7	Մեծ Պահքի Զ. Կիրակի՝ ԳԱԼՍՏԵԱՆ
Շբթ. 13	Յիշատակ Ղազարոսի Յարութեան
Կիր. 14	Մեծ Պահքի Է. Կիրակի՝ ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ
Բշ. 15	Աւագ Երկուշաբթի՝ յիշատակ Արարչագործութեան
Գշ. 16	Աւագ Երեքշաբթի՝ յիշատակ Տաւր Կուսանաց
Դշ. 17	Աւագ Չորեքշաբթի՝ յիշատակ Մատնութեան
Եշ. 18	Աւագ Հինգշաբթի՝ Վերջին Ընթրիք, Ոտնկուայ, Խաւարում
Ուր. 19	Աւագ Ուրբաթ՝ Կարգ Խաչելութեան եւ Թաղման
Շբթ. 20	Աւագ Շաբաթ՝ Ճրագալոյց Սուրբ Զատկի
Կիր. 21	ՍՈՒՐԲ ԶԱՏԻԿ՝ Յիշատակ Քրիստոսի Յարութեան
Բշ. 22	Յիշատակ Մեռելոց
Դշ. 24	Յիշատակ Հայոց Յեղասպանութեան Սուրբ Նահատակներուն:
Շբթ. 27	Յիշատակ Ս. Յովհաննէս Մկրտիչի Գլխատման
Կիր. 28	Նոր Կիրակի (Կրկնագատիկ)

ՅԻՆԱՆՅ ՕՐԵՐ

Ինչպէս ունինք Չատիկէն առաջ 50 օրերու տրամութեան եւ ապաշխարանքի շրջան մը, հաւատացեալը նախապատրաստելու համար եկեղեցական մեծագոյն այս տօնին, այնպէս ալ ունինք Չատիկէն յետոյ 50 օրերու հոգեւոր ուրախութեան շրջան մը, որ շարունակութիւնը եւ երկարաձգումն է Չատիկի խորհուրդին եւ վայելքին: Յարութեան տօնին յաջորդող այս օրերը ծանօթ են տօնացոյցի մէջ ՅԻՆՈՒՆՔ կամ ՅԻՆԱՆՅ ՕՐԵՐ անունով:

«Յինունք»-ի արմատը՝ կամ եզակին պէտք է ըլլայ ԻՆՆ բառը. եւ ենթադրութիւնը այն է, որ Յինունք կը նշանակէ այն 9 յաջորդական Կիրակիները, որոնք կը սկսին Չատիկով եւ կը վերջանան Յարութեան առաջին Կիրակիով, որ կը յաջորդէ Հոգեգալուստին: Յատկանշական երեւոյթը այն է, որ Սրբոց տօներ տեղի չեն ունենար Չատիկէն մինչեւ Յարութեան առաջին Կիրակին երկարող ժամանակամիջոցի ընթացքին:

Յինունքը կը գործածուի Չատիկէն Հոգեգալուստ երկարող 50 օրերու շրջանին համար: Անոր առաջին 40 օրերը, որոնք կը յանգին Համբարձման տօնին, ամբողջութեամբ նուիրուած են Քրիստոսի յարութեան փառաբանութեան. ուրիշ խօսքով քառասնօրեայ այս շրջանին ամէն մէկ օրը Կիրակի է, որոնց ընթացքին կ'երգուին Կիրակի օրերուն յատուկ շարականները (ի բացառեալ Կարմիր Կիրակիէն):

Յինունքի եօթը Կիրակիները կը կոչուին հետեւեալ անուններով. Նոր Կիրակի կամ Կրկնագատիկ, Աշխարհամատրան կամ Կանաչ Կիրակի, Կարմիր Կիրակի, Երեւման Ս. Խաչ, Հինգշաբթի օրը Համբարձում, ապա Երկրորդ Ծաղկազարդ եւ Հոգեգալուստ:

Զ. Կիրակի Գալստեան

ԱՆՍՏՈՒԾՈՅ ԹԱԳԱՆՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂՈՒՍՏՐ
փարիսեցիները Յիսուսի հարցուցին, թէ երբ պիտի գայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը: Անիկա պարասխանեց:

- Աստուծոյ թագաւորութիւնը արտաքինապէս փեսանելի նշաններով պիտի չգայ, կամ պիտի չըսեն թէ «Ահա հոս է կամ հոն», որովհետեւ ահա Աստուծոյ թագաւորութիւնը չէր մէջ կը գտնուի:

Ապա իր աշակերտներուն ըսաւ.

- Ժամանակ պիտի գայ, երբ դուք պիտի ցանկաք Մարդու Պրոֆիին այս օրերէն մէկը փեսնել, բայց պիտի չտեսնէք: Եւ եթէ չեպի ըսեն՝ «Ահա հոս է կամ հոն», մտիկ մի՛ ընէք, մի՛ հետեւիք անոնց: Պրովհետեւ ինչպէս կայծակը փայլարակելով կը լուսաւորէ երկնակամարին մէկ կողմէն մինչեւ միւսը, նոյնպէս պիտի ըլլայ Մարդու Պրոֆին իր գալստեան օրը: Ասկայն նախ պէտք է որ անիկա շար չարչարանքներ կրէ եւ մերժուի այս սերունդէն:

Է. Կիրակի Ծաղկապարդ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՅԱՊԹԱԿԱՆ ՄՈՒՍՔՐ ԵՐՈՒՍԱՊԷՍ

Երբ Երուսաղէմի մօտեցան եւ հասան Քթփագէ, Ձիթենեաց լերան կողին, Յիսուսի հրամանով երկու աշակերտներ գացին աւանակը բերին եւ իրենց վերարկուները անոնց վրայ դրին: Ապա Յիսուս նստաւ աւանակին վրայ: Ժողովուրդէն շատեր իրենց վերարկուները կը փռէին խամբուն վրայ, ուրիշներ ծառերէն ոստեր կը կտրէին եւ կը տարածէին խամբուն վրայ: Եւ ամբողջ բազմութիւնը, որ թափօրին մէջ Յիսուսի առգեւէն կ'երթար կամ կը հետեւէր իրեն, կ'աղաղակէր.-

«Օրհնութիւնն Պաւլոսի Պրոֆին, օրհնեալ է ան՝ որ կուգայ Միտոզ անունով: Օրհնութիւնն Քարճրեալին»:

Երբ Յիսուս Երուսաղէմ մտաւ, ամբողջ խաղափը դրոյրեցաւ:

- Ո՛վ է ասիկա,- կը հարցնէին խաղափի բնակիչները:
- Ասիկա Յիսուս մարգարէն է, Գալիլեայի Նապարէթ խաղափէն:

Զարիկ Ս. Յարութիւն

Յիսուսի Յարութիւնը

Շաբաթ օրը երբ անցաւ, Մարիամ Մագդաղենային, Յակոբոսի մայրը՝ Մարիամը, եւ Սողոմէն գալին խունկեր գնեցին եւ պարրասպեցին, որպէսպի երթան եւ օժեն Յիսուսի մարմինը: Կիրակի առաւօր կանուխ, արեւածագին, գերեզման եկան:

. - Պ՛վ պիտի գլորէ գերեզմանի մուտքին դրուած խարը,- կը հարցնէին իրարու, որովհետեւ խարը շար մեծ էր:

Սակայն երբ նայեցան, տեսան որ խարը արդէն իսկ գլորուած էր: Գերեզմանէն ներս մտան եւ եերմակ զգեստ հագած երիտասարդ մը տեսան, որ ազ կողմը նստած էր, եւ սարսափեցան: Երիտասարդը ըսաւ անոնց.

- Մի՛ վախնա՛ք, գիտե՛մ որ խաչուած Նազովրեցի Յիսուսը կը փնտրուէ՛ք, բայց հոս չէ՛, յարութիւն առաւ: Մեռէ՛ք, վի՛ն՛ք հոս դրած էին: Այժմ գալէ՛ք, ըսէ՛ք իր աշակերտներուն եւ Պետրոսի, որ ահա ին՛ք ջեզմէն առազ կ'երթայ Գալիլեա, հոն պիտի տեսնէ՛ք վի՛ն՛ք, ինչպէս ըսած էր ջեզի:

Երբ ասիկա լսեցին, դուրս փախան գերեզմանէն, վարհուրած ու ապշահար, եւ ոչ մէկուն բան մը ըսին, որովհետեւ կը վախնային:

Քրիստոս Յարեալ ի Մեռելոց, Օրհնեալ Է Յարութիւնն Քրիստոսի

Ս. Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի

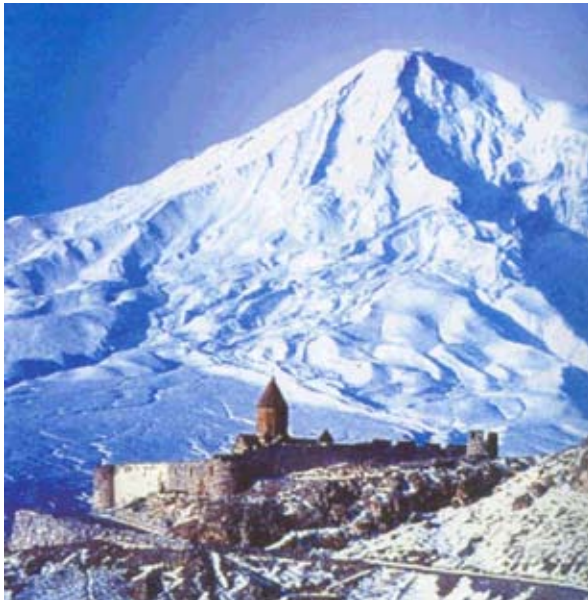
Ամապերջի Յանդէս,

Կիրակի 19 Մայիս 2019 կ.ե. ժամը 1:30-ին

Բաստրմաճեան Յանդիսասրահ

Մուտքը Ազատ

Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչի Խոր Վիրապ մուտքը

Սուրբ Գրիգոր Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ առաջին պաշտօնական հայրապետը կը նկատուի որ Ոսկեդարու գրողներէն Ագաթանգեղոսի կողմէ նկարագրուած է իբր Քրիստոնէութիւնը հայ ժողովուրդին մօտ հաստատող եւ տարածող հիմնական դէմք: Անոր կրօնական աշխատանքը այնքան ազդեցիկ եւ որոշիչ եղած է որ ան նկատուած է հայ ժողովուրդի «Հայր եւ Լուսավորիչ»:

Հայաստանեայց եկեղեցին տարին քանի մը անգամ կը յիշատակէ Սուրբ Գրիգորի անունը, հիմնուելով անոր կեանքի յատկանշական հանգրուաններուն վրայ: Այսպէս Խոր Վիրապ մտնելը, Խոր Վիրապէն ելլելը եւ «Գիւտ նշխարացը»:

Վարի շարականի հեղինակը Յովհաննէս Երզնկացին է (Պլուզ) (1220/30-1293թթ.): Այս շարականը կ'երգուի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչին նուիրուած երեք տօներէն առաջինին՝ “Մուտն ի վիրապ”-ի ժամանակ: Այդ օրը Գալստեան Կիրակիին նախորդող Շաբաթ օրն է:

Կանոն՝ Սրբոյն Գրիգոր Լուսավորչին Մտնելոյն ի Վիրապն

Այսօր զուարճացեալ ցնձայ եկեղեցի. որախտ աստուածատունկ ծաղկեալ. յորմէ տուաւ մեզ տունկն աննահուրեան տէր Գրիգորիոս. եւ պտղովն իւրով ելից զտիեզերս ասենայն:

Բարունակ ողկուգաբեր ճշմարիտ որթոյն. մշակեալ հայրական աստուածային աջոյն. յորմէ բղխեաց բաժակն ուրախարար տրտմեցելոյ ազինս. որով արբեալ զնայլեցաք յուրախութիւն հողեւոր:

Քարնանաբեր հնչումս հարաւային հողմոյն. ճառագայթեալ հրով աստուածային Հոգւոյն. որով հալեցաւ սառն կրապաշտութեան հիւսիսարնակ ազանց. եւ եղեն ծաղկեալք աստուածային գիտութեամբն:

Փակեալ խորան

Մեծ պահքի շրջանին, եկեղեցիներէն ներս խորանները փակ կը մսան: Միակ բացառութիւնն է Ս. Գրիգոր Լուսավորչի «Մուտն ի Վիրապ» տօնի առիթով (այս տարի Ապրիլ 6-ին) մատուցուած պատարագը որ կը կատարուի բաց խորանով:

Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչի Աջը

ՆՈՐ ԿԻՐԱԿԻ – ԿՐԿՆԱԶԱՏԻԿ

ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ

Արեւելեան Եկեղեցիներ Չատկին յաջորդող Կիրակիին կու տան ՆՈՐ մակդիրը, այն բացայայտ պատճառով, որ Չատկիը ըլլալով գերազանց Կիրակին, անոր յաջորդողը կ'ըլլայ սկիզբը տարւոյն բոլոր Կիրակիներուն: Հայաստանեայց Եկեղեցին, սակայն, ունի ուրիշ անուանակոչում մը այս Կիրակիին համար – ԿՐԿՆԱԶԱՏԻԿ – ինչ որ կը նշանակէ թէ այս Կիրակիին կը կրկնուին Չատկական ուրախութիւնները, ինչպէս նաեւ Չատկին տիրող հոգեւոր ու ընկերային մթնոլորտը:

Ըստ այս Կիրակիի շարականներու մեկնաբանութեան Նոր Կիրակին իր մէջ կը բովանդակէ մարդկային կեանքի վերանորոգութեան խորհուրդը: Բնութեան գեղեցկագոյն երեւոյթներէն է վերանորոգութիւնը: Ծառերն ու ծաղիկները անձրեւով ու արեւով յագենալէ յետոյ կ'արթնան, կը վերակենդանան: Արտաքին ազդակներ անհրաժեշտ են նաեւ մեր ներքին կեանքի վերանորոգութեան համար: Մեր գաղափարները, մեր համոզումները, մեր սէրը, մեր հաւատքը եւ այն ամէնը, որոնք չեն երեւիր եւ որոնք սակայն կը կազմեն մեր ներքին կեանքը, ներքին մարդը, կը կարօտին նոր ներարկումի, նոր աւիշի, նոր արեւի եւ անձրեւի:

Յիսուս է մարդկային բանական կեանքի գերագոյն վերանորոգիչը: Ան վերանորոգեց Հին Ուխտը, որ մաշած էր այլեւս եւ իր նպատակին չէր ծառայէր, այլ՝ Աստուծոյ նոր նպատակին անբաւարար էր: Յիսուս պէտք տեսաւ ՆՈՐ ՈՒԽՏ մը հաստատել նոր քարոզութեամբ եւ զայն կնքեց իր արիւնով: Նորոգեց հին պատուիրանները. նոր «գինին» նոր «տիկերու» մէջ լեցուց: Ամէն մարդ որ կը լսէր իր քարոզութիւնը կամ ականատես կ'ըլլար իր հօր գործերուն զարմացած կամ զայրացած կ'ըսէր. «Այս ի նչ նոր ուսուցում է» (Մր. 1.27): Յիսուս «նոր պատուիրան» տուաւ համայն մարդկութեան – սիրոյ պատուիրանը:

Առաքեալները, որոնք հոգեւին նորոգուած էին Քրիստոսի քարոզութեամբ, յարութեամբ ու մանաւանդ Սուրբ Հոգիի ներգործութեամբ, նոյն վերանորոգութիւնը կը թելադրեն բոլորին: Պօղոս Առաքեալ, որ արդարեւ Յիսուսի ուղղակի եւ անմիջական ազդեցութեամբ հոգեպէս եւ հիմնովին վերակենդանացաւ, իր նամակներուն մէջ հօր շեշտ կը դնէ այս լարին վրայ: «Չարութեան հին խմորը դուրս նետեցէք ձեզմէ, որպէսզի ամբողջութեամբ նոր եւ անխմոր զանգուած մը ըլլաք:» (Ա. Կր. 5.7): Կը պնդէ «Նոր մարդ, նոր արարած» ըլլալու անհրաժեշտութիւնը: «Ոչ թլփատուած ըլլալը եւ ոչ ալ անթլփատ փաւր բարոյական մարզի մէջ արժէք մը կրնան ներկայացնել. էականը «նոր արարած» ըլլալն է (Գղ. 6.15): «Ուստի մոռցէ՛ք ձեր հին ինքնութիւնը, այսինքն՝ ձեր նախկին ապրելակերպը, որ խաբուսիկ ցանկութիւններով ապականած էր, վերանորոգուեցէ՛ք հոգիով՝ ձեր մտածելակերպը փոխելով...» (Եփ. 4. 22-23): «Մոռցէ՛ք ձեր հին կեանքն ու նախկին գործերը եւ նոր մարդ եղէ՛ք ձեր Արարչին պատկերին համաձայն նորոգուելով, որպէսզի կարենաք զինք ճանչնալ» (Կղ. 3. 10): «Ուստի չենք թուլնար բնաւ: Նոյնիսկ եթէ մարմնապէս հետզհետէ կը քայքայուինք, բայց ներքնապէս կը նորոգուինք օրէ օր»: (Բ. Կր. 4.16):

Ու Նոր Կտակարանը իր վախճանին կը բերուի երբ Յայտնութեան Գրքի Տեսանողը կ'ըսէ. «Ապա տեսայ նոր երկինք եւ նոր երկիր մը, որովհետեւ նախկին երկինքն ու նախկին երկիրը անյայտացան... Ան որ գահին վրայ նստած էր, ըսաւ. ահաւասիկ ամէն ինչ նոր կը դարձնեմ» (Յյտ. 21. 1,5):

Քրիստոնեական հիմնական այս գաղափարին յատկացուած է Նոր Կիրակին: Եւ օրուան շարականը, որ Ներսէս Լամբրոնացիի քերթողական բարձր ոճով գրչին արգասիքն է, կը յայտարարէ մարդկային ազգի նորոգութիւնը մեղքի եւ մահուան հնութենէ եւ կը հռչակէ այս Կիրակին իբրեւ Նաւակատիքը, այսինքն սկիզբը մեր փրկութեան:

Շարականին սկիզբը յիշուած «Նորոգեալ Կղզիք»ը քրիստոնեայ դարձած ազգերն են. նոյն նշանակութիւնը ունի յաջորդ տողի «Եկեղեցիք հեթանոսաց» բացատրութեան հետ: Շարականի երկրորդ տունով Սրբազան Բանաստեղծը խօսքը կ'ուղղէ «Հարսին», այսինքն Եկեղեցիին, ըսելով. «Ներսէն զարդարուէ ոսկեճամուկ զգեստներով պճնուած». այսինքն առաքիլութիւններով եւ սրբութեամբ նորոգուէ: Երրորդ տունի «Միոնի Որդիները» եկեղեցիի զաւակներն են: Շարականի այս համարով կը թելադրուի անոնց. «Ուրախացէք ի Քրիստոս թագաւորն» եւ ձեր հոգիներուն հնութենէն նորոգուած ըլլալու առիթով Նաւակատիք տօնեցէք եւ օրհնեցէք հրեշտակներու հետ «փառաց թագաւոր» Քրիստոսը:

Երանի անոնց, որոնց մէջ չէ մեռած եռանդը, հաւատքը եւ տրամադրութիւնը վերանորոգուելու: Անոնք պիտի նմանին հօր արծիւին, որ ամէն տարի կը փոխէ իր փետուրները եւ խորհրդանշանը կը հանդիսանայ երկարակեցութեան եւ անսպառ ոյժի: Անոնք պիտի նմանին խնձորենիին որ ամէն տարի նոր ծաղիկներով եւ նոր տերեւներով կը պատմուճանուի, եւ ամէն տարի նոր պտուղներով կը բեռնաւորուի:

*****

Տեր Աստուած

Աչքերովս տուած պարգեւներդ տեսնեմ:

Ականջներովս Քու խօսքերդ լսեմ:

Լեզուովս Քեզ փառաբանեմ եւ գոհութիւն յայտնեմ:

Ձեռքերովս Քեզի ծառայեմ:

Ոտքերովս Քեզի հետեւիմ:

Սիրեմ տկարին, Օգնեմ կարօտեալին,
Քրիստոնեայի վայել կեանք մը ապրիմ:

*****

Շարական Նոր Կիրակին

- Օրհնութիւն -

Նորոգեալ կրդիք առ Աստուած, եկեղեցիք հեթանոսաց,
Ի գլխոց լերանց գոչմամբ ձայնի, տուք ըզփառս Աստուծոյ.
Եւ պատմեցէք զքաջութիւն Յարուցելոյն ի մեռելոց:

Երկնաւոր փեսային հարսնացեալ եկեղեցի Աստուծոյ,
Զարդարեա ի ներքոյ ի հանդերձս յոսկեհուռս պըսակեալ.
Քանզի ահա գայ առ քեզ Քրիստոս փառաց թագաւորն:

Ը՛ախացեալ որդիք Սիոնի, ի թագաւորն Քրիստոս,
Տօնեցէք ցնծութեամբ զնաւակատիս հոգւոց մերոց նորոգեալք ի հնութենէ.
Եւ ընդ հրեշտակս օրհնեսցուք զՔրիստոս փառաց թագաւորն:

Սքանչելի է խորհուրդ տնօրէնութեան քո, Քրիստոս,
Որ իջեր է ի չօրէ, ի սէր հարսին եկեղեցւոյ զոր ընտրեցեր.
Որով փառաբանիս, Քրիստոս, անմահ թագաւոր:

Երեւեցար յարուցեալ եկեղեցւոյ քո հիմանցն,
Յորմէ թովմաս հրաժարէր ոչ հաւատալ զքեզ տեսողացն.
Որում ցուցեր այսօր փափաքողին զվերըս մարմնոյդ:

Սարսելով թովմայի շօշափեր զխոցուած տիգին եւ զբեւեռացն,
Եւ գոչելով վերաձայներ Տէր եւ Աստուած դաւանելով ըզյարուցեալդ.
Որով առաք զերանին որք ոչ տեսեալ հաւատացար:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Նորոգուած կղզիներ, Ազգերու եկեղեցիներ,
Լեռներու կատարներէն բարձրաձայն փառք տուէք Աստուծոյ.
Եւ պատմեցէք քաջութիւնը Յարուցեալին:

Երկնաւոր փեսային հարսնացեալ եկեղեցի Աստուծոյ,
Զարդարուէ ներքնապէս ոսկեհուռ հանդերձներով պճնուած.
Քանզի կ'իջնէ քեզի Քրիստոս փառաց թագաւորն:

Ուրախացէք, Սիոնի որդիներ, Քրիստոս թագաւորով,
Տօնեցէք ցնծութեամբ նաւակատիքը մեր հոգիներուն.
Եւ օրհնեցէք հրեշտակաց հետ զՔրիստոս, փառաց թագաւորն:

Սքանչելի է, Քրիստոս, խորհուրդը տնօրէնութեանդ,
Որ իջար չօրմէ ի սէր Հարսիդ եկեղեցւոյ,
Որմէ փառք կը ստանաս, Քրիստոս, անմահ թագաւոր:

Երեւեցար յարուցեալ եկեղեցւոյդ հիմքերուն,
Իսկ բացական, թովմաս, չէր հաւատար տեսնողներուն.
Որուն սակայն ցոյց տուիր այսօր վերքերը մարմնոյդ:

Սարսափահար թովմաս կը շօշափեր հետքը վերքիդ եւ զամերուն,
Ու բարձրաձայն յարուցեալդ Տէր եւ Աստուած կը դաւանէր:
Որով մենք ալ երանուեցանք, զի չտեսած Քեզ հաւատացինք:

Սրբուհի Աստուածածնի անտումը

Այսպէս կը կոչուի սբ. Մարիամ Աստուածածնին Գաբրիէլ հրեշտակի կողմէ անտիս բերելու իրադարձութիւնը: Հրեշտակը, յայտնուելով Կոյս Մարիամին, ըսաւ անոր. «Ուրախացի՛ր, շնորհալի՛ կոյս, որովհետեւ Աստուած քեզի հետ է: Մի՛ վախնար, Մարիա՛մ, որովհետեւ Աստուծոյ շնորհքին արժանացար: Ահա պիտի յղանաս եւ զաւակ մը ծնիս, որ Յիսուս պիտի կոչես: Անիկա մեծ պիտի ըլլայ եւ Բարձեալին որդի՛ն պիտի կոչուի: Տէր Աստուած անոր պիտի տայ իր հօրը՝ Դաւիթի գահը, եւ անիկա Յակոբի սերունդներուն վրայ յաւիտեանս պիտի թագաւորէ: Անոր թագաւորութիւնը անվախճան պիտի ըլլայ: (Ղուկ. 1.28-33):

Մարիամ մեծ զարմանքով լսեց այս խօսքերը, որոնք անոր առջեւ կը բանային Աստուծոյ Որդիին մարդեղութեան Խորհուրդը: Անոր խոնարհ սիրտը չէր հաւատար, որ Աստուծոյ Որդին պէտք է դառնայ եւ իր որդին, որ իրմէ պէտք է ծնի աշխարհի Փրկիչը: Տարակուսելով ան հարցուց հրեշտակին. «Ատիկա ի՛նչպէս կրնայ պատահիլ երբ ամուսնացած չեմ»: Հրեշտակը պատասխանեց. «Մուրբ Հոգին քեզի պիտի գայ եւ Բարձեալին զօրութիւնը քու վրայ պիտի հանգչի. ուստի ծնելիք զաւակդ սուրբ է եւ Աստուծոյ Որդի պիտի կոչուի»: (Ղուկ. 1.34-35):

Մարիամը, մեծ հաւատքով և ամբողջովին յանձնուելով Աստուծոյ կամքին, խոնարհաբար բացագանչեց. «Աստուծոյ աղախինն եմ, թող քու ըսածդ ըլլայ» (Ղուկ. 1.38):

Այս խօսքերով Կոյս Մարիամը ողջ մարդկութեան անունով համաձայնութիւն տուաւ դառնալու միջոց Քրիստոսի մարդեղութեան:

Այդ պահէն սկսաւ իրականանալ հրեշտակի խօսքերը: Մուրբ Կոյսի պատասխանին և համաձայնութեան անմիջապէս հետեւեցաւ անոր Մուրբ Հոգիով յղիանալը Յիսուսով, որ սկիզբը եղաւ մեր փրկագործութեան:

Այս սքանչելի իրադարձութեան յիշատակը այժմ Հայ Եկեղեցին կը կատարէ Ապրիլի 7-ին: Ըստ աւանդութեան՝ Գաբրիէլի անտումը տեղի ունեցած է Չորեքշաբթի օրը: Այս պատճառով տարուայ բոլոր Չորեքշաբթի օրերը նուիրուած են Աստուածածնի անտման եւ Քրիստոսի մարդեղութեան:

Գիտէի՞ր թէ

Հայաստանի մէջ մայրերու տօնը Ապրիլ 7-ին կը տօնեն:

ԱՍՏՈՒԱԾԱՍՕՐ ՏՕՆԵՐ

Աստուածամօր տօներու մէջ ժամանակագրական կարգով առաջինն է Մուրբ Կոյսի յղացումը Աննայէն (Դեկտեմբերի 9), ապա՝ անոր ծնունդը (Մեպտեմբերի 8) և երեքամեայ Ընծայումը Տաճարին (Նոյեմբերի 21): Աւետումը, որ տոմարական նկատառումներով առանձնացուած է Աստուածայայտնութեան տօնախմբական շրջանին, ներկայիս Հայ Եկեղեցին կը յիշատակէ Ապրիլի 7-ին, իսկ Վերափոխումը՝ օգոստոսի 15-ի մօտ կիրակի օրը՝ իրեն յաջորդող 8 տօնական օրերու հետ կազմելով իննօրեայ տօնախմբական շրջան: Աստուածամօր նուիրուած են նաեւ անոր գօտիին եւ տուփին յայտնաբերման յիշատակները, որոնցմէ առաջինը կը տօնուի Վերափոխման իննօրեակին յաջորդող առաջին Կիրակիին, իսկ երկրորդը՝ Հոգեգալուստին յաջորդող 5-րդ կիրակի օրը:

Յիսուսի յաղթական մուտքը Երուսաղեմ

(Դուկաս 19.29-40)

Երբ Յիսուս Մօտեցաւ Բեթփազէի եւ Բեթանիայի, մօտիկը այն լերան որ Ձիթենեաց կը կոչուի, աշակերտներէն երկու հոգի դրկեց անոնց պատուիրելով.

- Գացէք սա դիմացի գիւղը: Հազիւ մտած՝ հոն կապուած աւանակ մը պիտի գտնէք, որուն վրայ ո՛չ ոք նստած է տակաւին: Քակեցէք զայն եւ բերէք: Եթէ ոեւէ մէկը հարցնէ թէ ինչո՞ւ կը քակէք, իրեն ըսէք՝ «Տէրը պետք ունի անոր»:

Երկու աշակերտները, գացին եւ ամէն ինչ գտան այնպէս ինչպէս Յիսուս ըսած էր իրենց: Աւանակը հոն էր: Եւ մինչ կը քակէին զայն, անոր տերերը ըսին իրենց.

- Ինչո՞ւ կը քակէք աւանակը:

Անոնք պատասխանեցին.

- Տէրը պետք ունի անոր:

Եւ զայն բերին Յիսուսի: Ապա իրենց վերարկուները դրին աւանակին վրայ եւ Յիսուսը հեծցուցին անոր վրայ:

Եւ մինչ կը յառաջանար, ժողովուրդը վերարկուները ճամբուն վրայ կը փռէր:

Երբ մօտեցաւ Երուսաղեմի, հոն ուր Ձիթենեաց լերան գառիվարը կը սկսէր, աշակերտները բոլորն ալ սկսան ուրախութեամբ եւ բարձրաձայն զԱստուած օրհնաբանել՝ իրենց տեսած բոլոր հրաշագործութիւններուն համար, ըսելով.

«Օրհնեալ է թագաւորը որ կու գայ Տիրոջ անունով. խաղաղութի՛ւն երկինքի մէջ եւ փա՛ռք Բարձրեալին»:

Փարիսեցիներէն ոմանք ամբոխին մէջէն ըսին Յիսուսի.

- Վարդապե՛տ, աշակերտներդ սաստէ որ լռեն:

Յիսուս պատասխանեց.

- Կ'ըսեմ ձեզի, որ եթէ ատոնք լռեն՝ քարերը պիտի աղաղակեն:

**«Մուտք Երուսաղեմ» Մանրանկար՝
Յեթում Բ. Թագաւորի ճաշոցէն 1286
Կիլիկիա**

Աւագ Երկուշաբթին նուիրուած է աշխարհի՝ երկնքի և երկրի արարչագործութեան: Առաւօտեան ժամերգութեան ընթացքին աւետարանական ընթերցումները կը յիշատակեն «Անիծուած թզենիին» պատմութիւնը, երբ Յիսուս, Բեթանիայէն Երուսաղէմ վերադարձին, անէծքով չորցուց անպտուղ թզենին՝ ըսելով. «Եւ աղօթած ատեն ինչ որ հաւատալով խնդրէք՝ պիտի ստանաք» (Մատթ., 21.22): Յիսուս անիծելով տերևներով զարդարուած, բայց անպտուղ թզենին՝ փարիսեցիներուն կ'ակնարկէր, ովքեր արտաքին բարեպաշտութեամբ զարդարուած էին, սակայն չունէին այդ բարեպաշտութեան հոգևոր պտուղը՝ բարի գործերը և ողորմածութիւնը:

Պտուղը այլաբանօրէն կը խորհրդանշէ մարդկային բարի գործերն ու առաքինութիւնները, որոնցմէ զուրկ մարդը կը պատժուի այս թզենիի օրինակով: Ինչպէս կ'ըսէ Ս. Յակոբոս առաքեալը՝ «Առանց գործերու հաւատքը անօգուտ է» (Յակոբոս, 2.20):

Աւագ Երկուշաբթի օրը չորցած թզենիի յիշատակն է: Քրիստոս Իր գործունէութեամբ բոլորին կը բուժէր և կեանք կը պարգեւէր, սակայն միայն մէկ անգամ ան Իր զօրութիւնը գործածեց չորցնելու համար թզենին՝ ցոյց տալու համար, որ Իր խօսքը կենդանարար է, Ինքն ալ կը կենդանացնէ, բայց նաև կը դատէ: Քրիստոս չորցուց կանաչ թզենին և բուժեց չորցած ձեռքը: Քանի որ կը մօտենային Իր չարչարանքները, Քրիստոս թզենին չորցուց, որպէսզի առաքեալները չմտածէին, թէ Իր ուժերու թուլութեան պատճառով էր, որ չարչարանքներու մատնուեցաւ: Քրիստոս թզենին չորցուց նաև ցոյց տալու համար, որ Իր գալուստով այլևս պէտք չեն թզենիի տերևները, որոնցմով Ադամ կը ծածկէր իր մերկութիւնը, և որոնք կը ծառայէին իբրև ամօթի և խայտառակութեան ծածկոց: Այս օրուան մէջ Յիսուս նաեւ մաքրագործեց տաճարը:

Աւագ Երեքշաբթին ներքին ձեւով կապուած է նախորդ օրուան հետ. ան կ'ակնարկէ որ մեր առաքինի գործերու պտուղներով հոգեպէս պէտք է պատրաստ ըլլանք Քրիստոսի երկրորդ գալստեան, այլապէս կը չորնանք թզենիին պէս և երկնքի արքայութենէն դուրս կը մնանք հինգ յիմար կոյսերու նման: Օրուայ աւետարանական ընթերցումը կը պատմէ «Տասը կոյսերու» առակը (Մատթ., 25.1-13): Այս առակը հինգ իմաստուն և հինգ յիմար կոյսերու պատմութեամբ կը պատգամէ պատրաստ ըլլալ Տիրոջ գալստեան:

Աւագ Երեքշաբթի, երեկոյեան ժամերգութեան ընթացքին եկեղեցւոյ ատեան կու գան տասը կոյսեր: Անոնցմէ հինգը, ձեռքերնին պահած ունենալով վառող մումեր, կը խորհրդանշեն իմաստուն կոյսերը, իսկ միւս հինգը՝ մարած մումերով՝ յիմար կոյսերը:

Տասը կոյսերուն առակը

Զատիկը նախորդող Աւագ Երեքշաբթի օրը՝ Յիսուս իր աշակերտներուն պատմեց Տասը կոյսերու առակը, որ կը կարդանք Մատթեոս 25.1-13 ին մէջ:

Այն ատեն երկինքի թագաւորութիւնը պիտի նմանի հետեւեալին.-

Տասը կոյսեր կային, որոնք իրենց լապտերները

առած՝ դիմաւորելու էլան փեսան: Անոնցմէ հինգը յիմար էին, իսկ միւս հինգը իմաստուն: Յիմարները առին իրենց լապտերները, բայց իրենց հետ պահեստի ձեթ չառին, մինչդեռ իմաստունները իրենց լապտերներուն հետ սրուակով ձեթ առին: Եւ երբ փեսան ուշացաւ գալու, բոլորն ալ թմրեցան ու քնացան:

Կէս գիշերին կանչ մը լսուեցաւ. «Ահա փեսան կու գայ, գայն դիմաւորելու ելէք»: Կոյսերը արթնցան եւ սկսան իրենց լապտերները կարգի դնել: Յիմար կոյսերը իմաստուններուն ըսին. «Ձեր ձեթէն քիչ մը մեզի տուէք, որովհետեւ մեր լապտերները ահա կը մարին»: Իմաստուն կոյսերը պատասխանեցին. «Ո՛չ, որովհետեւ կրնայ ըլլալ որ մեզի եւ ձեզի չբաւէ. աւելի լաւ կ'ըլլայ որ երթաք խանութպաններուն եւ ձեզի համար ձեթ գնէք»:

Երբ անոնք ձեթ գնելու գացին, փեսան եկաւ, եւ պատրաստ եղողները փեսային հետ հարսանիքի մտան, եւ դուռը գոցուեցաւ: Քիչ ետք եկան միւս կոյսերը եւ ըսին. «Տէ՛ր, Տէ՛ր, դուռը բաց մեզի»: Փեսան պատասխանեց. «Իսկապէս որ չեմ ճանչնար ձեզ»:

Ապա Յիսուս եզրակացուց.

- Ուրե՛սն՝ արթո՛ւն մնացէք, որովհետեւ չէք գիտեր Մարդու Որդիին գալուն ո՛չ օրը եւ ո՛չ ալ ժամը:

Աւագ Չորեքշաբթի օրը կը յիշատակուի Բեթանիոյ մէջ կնոջ կողմէ Յիսուս Քրիստոսի օծումը և Տիրոջ մատնութիւնը: Մեղաւոր կինը նարդոսի ազնիւ ու թանկարժէք իւղով կ'օծէ Յիսուսը: Այս մասին աւետարանիչները զիրար լրացնող տեղեկութիւններ կը հաղորդեն: Աշակերտները կը բարկանան, քանի որ այդ իւղը վաճառելով կարելի էր շատ աղքատներու ողորմութիւն տալ: Աշակերտներու այս տրտունջին Յիսուս կը պատասխանէ. «Աղքատները միշտ ձեզի հետ ունիք եւ երբ որ ուզէք՝ կրնաք անոնց բարիք գործել, բայց զիս չունիք ձեզի հետ:» Կնոջ կողմէ Յիսուսի օծումը կը կանխանշէ անոր թաղուիլը: «Այս կինը ի՛նչ որ կրնար՝ ըրաւ. իմ մարմինս սկիզբէն օծեց թաղումիս որպէս նշան,» կ'ըսէ Քրիստոս:

Աւագ Չորեքշաբթի օրուայ աւետարանական ընթերցումը կը յորդորէ չչարաշահել Աստուծոյ ունեցած սէրն ու վստահութիւնը և, յիշելով մարդկութեան համար անոր կրած չարչարանքներն ու մահը, չշեղիլ ճշմարիտ ճանապարհէն, երկրպագել ու փառաւորել զԱստուած:

Աւետարան, 1038 թ. Զրեշտակի յայտնութիւնը իւղաբեր կանանց

«Ինչո՞ւ, ողզը մեռելներուն մէջ կը փնտրուէ՞:
Ինչ է՞ ան. յարութիւն առաւ:»

Պուկաս 24.5-6

ԱԼԱԳ ՀԻՆՉՉԱՐՔԹԻ

Խորհրդաւոր ընթրիքի յիշատակի օրն է: Ալագ Հինգշաբթի առաւօտեան բոլոր եկեղեցիներուն մէջ կը մատուցուի Ս. Պատարագ՝ ի յիշատակ Խորհրդաւոր ընթրիքի ժամանակ Քրիստոսի կողմէ Ս. Հաղորդութեան խորհուրդի հաստատման:

Վերջին ընթրիքէն ետք Յիսուս ջուրը լեցուց կոնքի մէջ, ծունկի եկաւ իր աշակերտներուն առջև և խոնարհաբար լուաց անոնց ոտքերը՝ հեզութեան և խոնարհութեան իբր օրինակ ծառայելով:

Այս օրը եկեղեցիներու մէջ կատարուող ոտնլուայի արարողութենէն ետք հաւատացեալներուն կը բաժնուի օրհնուած իւղ, զոր հաւատացեալները կը գործածեն հիմնականին մէջ հիւանդութիւններու պարագային կամ կը խառնեն տան մէջ ունեցած իւղին:

Ալագ Հինգշաբթի օրը կը յիշատակուի Քրիստոսի կողմէ Սուրբ Հաղորդութեան խորհուրդի հաստատումը: Քրիստոս վերջին ընթրիքի ընթացքին հացն ու գինին ճաշակելու տուաւ իր աշակերտներուն՝ ըսելով որ հացը Իր մարմինն է, իսկ գինին՝ Իր արիւնը, որ կը հեղու մարդոց մեղքերու քաւութեան համար: Մերժելի և անընդունելի են աղանդաւորական այն բոլոր տեսակէտները, որոնց համաձայն հացն ու գինին պարզապէս Քրիստոսի մարմնի արեան խորհրդանիշ են: Այսպիսի պնդումները կը հակասեն Քրիստոսի բառերուն: Ան հաղորդութեան համար երբեք չօգտագործեց խորհրդանիշ բառը: Քրիստոս նաև մէկ այլ տեղ ըսաւ, որ ով որ Իր մարմինն ու արիւնը

չճաշակէ, երբեք յաւիտենական կեանք պիտի չունենայ:

Ալագ Հինգշաբթի երեկոյեան կը կատարուի ոտնլուայի արարողութիւնը: Խորանի վրայ բարձրաստիճան հոգևորականը, զոգնոց կը կապէ եւ կը լուայ ու իւղով կ'օծէ 12 հոգիի ոտքերը: Այս՝ ան կ'ընէ Քրիստոսի արարքի նմանողութեամբ, երբ Քրիստոս լուաց իր 12 աշակերտներու ոտքերը՝ խոնարհութեան նշան ցոյց տալով ու ըսաւ թէ՛ *«Ես ձեզի օրհնակ մը տուի, որպէսզի դուք ալ իրարու ընէք այն՝ ինչ որ ես ձեզի ըրի»* Յովհաննէս 13.15:

ԱԼԱԳ ՇԱՐԱՔ

օրը կը յիշատակուի Դժոխքի աւերումը եւ տեղի կ'ունենայ Ճրագալոյցի պատարագը: Այդ երեկոյ, եկեղեցւոյ վառած մումերէն կը վառուին բազմաթիւ մումեր եւ ճրագներ եւ հաւատացեալները այդ մումին լոյսը կը բերեն իրենց տունները իբրեւ խորհրդանիշ Յիսուսի յարութեան ուրախ աւետիսին: Այդ երեկոյ վերջ կը գտնէ նաեւ Մեծ Պահքը:

Աւագ Ուրբաթը Մեր Տիրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի չարչարանքներու եւ խաչելութեան յիշատակի օրն է: Քանի որ, ըստ եկեղեցական օրէնքի, երեկոյեան ժամերգութենէն ետք օրը կը փոխուի, ապա չարչարանքներուն նուիրուած արարողութիւնը կը կատարուի Հինգշաբթի երեկոյեան: Արարողութեան ընթացքին կ'ընթերցուին համապատասխան Աւետարաններ, իսկ խորանի վրայ վառող 12 մոմերը կը խորհրդանշեն առաքեալները: Երբ ընթերցուի առաքեալներու՝ Քրիստոսին լքելու մասին հատուածները, վառող մոմերը հերթով կը մարեն: Յուդային խորհրդանշող մոմը սև գոյն կ'ըլլայ: Աւագ Ուրբաթ օրը ծաղիկներէ եւ մշտադալար ծառերու ճիւղերէ կը պատրաստուի Քրիստոսի խորհրդանշական գերեզմանը և երեկոյեան ժամերգութիւնէն ետք, հոգևորականները, հաւաքուելով գերեզմանի մօտ, կ'երգեն «Խաչի Քո Քրիստոս» օրհներգը, այնուհետև բոլորը կը համբուրեն գերեզմանին վրայ դրուած խաչն ու Աւետարանը:

Մարդիկ սովորաբար կը վախնան մահէն, սակայն Քրիստոսի մահով և յարութեամբ արդէն մահը մեզի համար սարսափելի չէ, որովհետև մենք գիտենք յարութեան մասին: Այդ իսկ պատճառով ծաղկահիւս այս գերեզմանը ոչ թէ մահ, այլ կեանք, յաւիտենութիւն ու երանութիւն կ'աւետէ:

Խաւարման արարողութեան ժամանակ խորանին վրայ կը վառին տասներկու հաւասարաչափ մոմեր և մէկ հատ մեծ՝ անոնց միջև: «Խաւարման» ընթացքին՝ աւետարաններէն կը կարդացուին եօթ հատուածներ, որոնք կը բովանդակեն 1. Յիսուսի՝ Գեթսեմանիի պարտեզին մէջ աղօթելը, 2. Յուդայի մատնելը, 3. Յիսուսի՝ ամբոխի ձեռքը յանձնուիլը, 4. Աննայի և Կայիափայի առաջ տարուիլը, 5. ապտակուիլը, 6. անարգուիլն ու 7. Պետրոսի երեք անգամ Յիսուսը ուրանալն ու զղջալը: Աւետարանական ընթերցումները կ'ընդմիջուին սաղմոսներու ընթերցանութեամբ և Ս. Ներսէս Շնորհալիի հեղինակած շարականներով: Ամէն աւետարանական ընթերցումէ ետք, կը մարեն տասներկու մոմերէն երկուքը՝ իւրաքանչիւր կողմէն մէկական, վերջաւորութեան կը փայ միայն մէջտեղի մեծ մոմը: Եւս մէկ շարականէն ետք կը մարեն եկեղեցոյ բոլոր լոյսերը, և կ'երգուի «Փառք ի բարձունս»ը, զոր առաջին անգամ ըսեր են հովիւները. «Բարձունքներուն մէջ Աստուծոյ փառք, խաղաղութիւն երկրի վրայ եւ մարդոց միջեւ հաճութիւն» (Ղուկ. 2.14): Այս երգի վերջին խօսքերէն «Ծագեալ»ի ժամանակ դարձեալ կը վառին լոյսերը: Մոմերը մարելը կը խորհրդանշէ աշակերտներու ձգելն ու փախչիլը, իսկ մէջտեղի մոմը կը խորհրդանշէ Քրիստոսը, որ փայտէր է միայնակ:

Ուրբաթ օրը տեղի կ'ունենայ կարգ Խաչելութեան, իսկ երեկոյեան ժամերգութենէն յետոյ նախատօնակի արարողութեան ընթացքին՝ կը կատարուի Թաղման կարգը, երբ Յիսուս Քրիստոսի խորհրդանշական գերեզմանը՝ պատրաստուած ծաղիկներէ և ծառի ճիւղերէ կը պատի եկեղեցոյ շուրջ ի տես հաւատաւոր ժողովուրդին:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Մանկապարտեզի անկիւն

Եմմաուսի ճամբուն վրայ
Ամբողջացո՛ւր ըստ Ղուկաս 24.13-17 համարներուն:

Ճանչնար, գիւղ, տասնըմէկ, պատահած, խօսակցեին,
գիշերելու, Յիսուս, երթալ, ծածկուած, հացը, կտրեց, երկուքը

Նոյն օրը աշակերտներէն ----- Եմմաուս անունով -----
մը կ'երթային, որ Երուսաղէմէն շուրջ ----- քիլոմէթր հեռու է:
Անոնք իրարու հետ կը խօսէին ----- անցուդարձերուն մասին:
Մինչ իրարու հետ կը ----- ու կը վիճէին, ----- անձամբ
մօտեցաւ անոնց եւ սկսան միասին -----: Անոնց աչքերը այնպէս
մը ----- էին, որ չէին ----- զայն: ...

Յիսուս անոնց հետ տուն մտաւ ----- համար: Երբ անոնց
հետ սեղան բազմեցաւ, առաւ -----, օրհնեց, ----- եւ անոնց
տուաւ: Անմիջապէս անոնց աչքերը բացուեցան եւ ճանչցան զինք,
բայց ինք անոնց աչքերէն անյայտացաւ:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Ա., Բ. եւ Գ. դասարաններու անկիւն

1.- Ի՞նչ կը կոչուի Սուրբ Յարութեան Կիրակիին յաջորդող Կիրակի օրը (երկու պատասխան):

- ա. Նոր Կիրակի
- բ. Կրկնազատիկ
- գ. Կանաչ Կիրակի
- դ. Կարմիր Կիրակի

- բ. Աշակերտները
- գ. Աստուծոյ հրեշտակը
- դ. Պահակ զինուորները

2.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Ս. Գրոգոր Լուսաւորիչի Խոր Վիրապ մուտքը:

- ա. Ապրիլ 5
- բ. Ապրիլ 6
- գ. Ապրիլ 7
- դ. Ապրիլ 8

7.- Ոտնլուան շաբթուայ ո՞ր օրը տեղի ունեցաւ:

- ա. Երկուշաբթի
- բ. Երեքշաբթի
- գ. Չորեքշաբթի
- դ. Հինգշաբթի

3.- Ամբողջացո՛ւր ըստ Սաղմոս 23 (ԻԲ) 1-ին.

Տէրն է -----, ուստի ոեւէ քանի ----- պիտի չմսամ:

4.- Յիսուս իր ձերբակալութենէն առաջ ի՞նչ կ'ընէր:

- ա. կ'ուտէր
- բ. կը խմէր
- գ. կ'աշխատէր
- դ. կ'աղօթէր

8.- Վերջին Ընթրիքը շաբթուայ ո՞ր օրը տեղի ունեցաւ:

- ա. Երկուշաբթի
- բ. Շաբաթ
- գ. Չորեքշաբթի
- դ. Հինգշաբթի

9.- Յիսուսի խաչելութիւնը շաբթուան ո՞ր օրը տեղի ունեցաւ:

- ա. Ուրբաթ
- բ. Երեքշաբթի
- գ. Չորեքշաբթի
- դ. Հինգշաբթի

5.- Այս տարի ե՞րբ է Ծաղկազարդը. Ապրիլ -- ին:

10.- Կիրակի օրը Յիսուսի յարութենէն առաջ ի՞նչ կը կոչուէր:

6.- Ո՞վ գլորեց Յիսուսի գերեզմանը գոցած մեծ քարը:
ա. Կիները

- ա. Մէկշաբթի
- բ. Շաբաթ
- գ. Կիրակի
- դ. Արեւի օր

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Դ., Ե. եւ Զ. դասարաններու անկիւն

1.- Ի՞նչ կը կոչուի Ս. Զատիկին յաջորդող 50 օրերու շրջանը.

Յ-----

2.- Յիսուս իր յարութենէն քանի՞ օր ետք համբարձաւ:

ա. 7

բ. 21

գ. 40

դ. 50

3.- Տուր Նոր Կիրակիին հոմանիշ մը.

ա. Կանաչ Կիրակի

բ. Կապոյտ Կիրակի

գ. Կարմիր Կիրակի

դ. Կրկնազատիկ

4.- Տուր Աշխարհամատրան Կիրակիին հոմանիշ մը:

ա. Կանաչ Կիրակի

բ. Կապոյտ Կիրակի

գ. Կարմիր Կիրակի

դ. Կրկնազատիկ

5.- Ծաղկազարդին նախորդող Շաբաթ օրը որո՞ւ Յիշատակը կ'ոգեկոչենք:.

----- Յարութեան

6.- Այս տարի Հայոց Յեղասպանութեան քանի՞ երորդ տարեդարձն է:

7.- Վերջին ընթրիքը շաբթուան ո՞ր օրը տեղի ունեցաւ:

ա. Աւագ Չորեքշաբթի

բ. Աւագ Հինգշաբթի

գ. Աւագ Ուրբաթ

դ. Աւագ Շաբաթ

8.- Մեր ո՞ր սուրբին յիշատակը այս տարի Ապրիլ 6-ին կը յիշատակենք.

Ս. -----:

9.- Յիսուս ո՞րը խաչուեցաւ:

ա. Աւագ Չորեքշաբթի

բ. Աւագ Հինգշաբթի

գ. Աւագ Ուրբաթ

դ. Աւագ Շաբաթ

10.- Յիսուս իր յարութենէն ետք քանի՞ աշակերտներու հանդիպեցաւ Եմմաուսի ճամբուն վրայ:

ա. 2

բ. 4

գ. 8

դ. 11

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Երկրորդականի անկիւն

1.- Ամբողջացո՛ւր Յովհաննէս 11.25.

Ես եմ ----- եւ -----:
Ան որ ինձի կը -----,
Թէպէտեւ ----- պիտի -----:

2.- Զատիկին, ողջոյն տուողը կ'ըսէ.

- Քրիստոս ----- ի -----
եւ ստացողը կը պատասխանէ
----- է ----- Քրիստոսի:

3.- Կիրակիներու ո՞ր շաբթը շիտակն է.

- ա. Ս. Զատիկ, Նոր Կիրակի, Կանաչ, Կարմիր
- բ. Նոր Կիրակի, Կանաչ, Կարմիր, Ս. Զատիկ
- գ. Ս. Զատիկ, Նոր Կիրակի, Կարմիր, Կանաչ
- դ. Կրկնազատիկ, Ս. Զատիկ, Նոր Կիրակի, Կանաչ:

4.- Ի՞նչ կը յիշատակենք
Ծաղկազարդին նախորդող Շաբաթ
օրը.

Ղ-----ը:

5.- Յուդա ե՞րբ համաձայնեցաւ
մատնել Յիսուսը:

- ա. Աւագ Երկուշաբթի
- բ. Աւագ Երեքշաբթի
- գ. Աւագ Չորեքշաբթի
- դ. Աւագ Հինգշաբթի:

6.- Խաւարման գիշերուայ ընթացքին
քանի՞ հատուածներ կը կարդացուին
Աւետարանէն.

- ա. 6 կամ 12
- բ. 3 կամ 13
- գ. 7
- դ. 13:

7.- Որո՞նք առաջին անգամ գտան
Յիսուսի պարապ գերեզմանը.

Մարիամ ----- եւ -----
Մարիամը:

8.- Յիսուսի ո՞ր երկու աշակերտները
միւսներէն առաջ վազեցին դէպի
պարապ Գերեզմանը (գրէ շիտակ
շաբթով).

Յ----- եւ -----:

9.- Յուդա ի՞նչ ստացաւ Յիսուսը
մատնելուն համար.

- ա. 20 արծաթ դահեկան
- բ. 30 արծաթ դահեկան
- գ. 20 ոսկի դահեկան
- դ. 30 ոսկի դահեկան:

10.- Յուդան ինչպէ՞ս մատնեց
Յիսուսը.

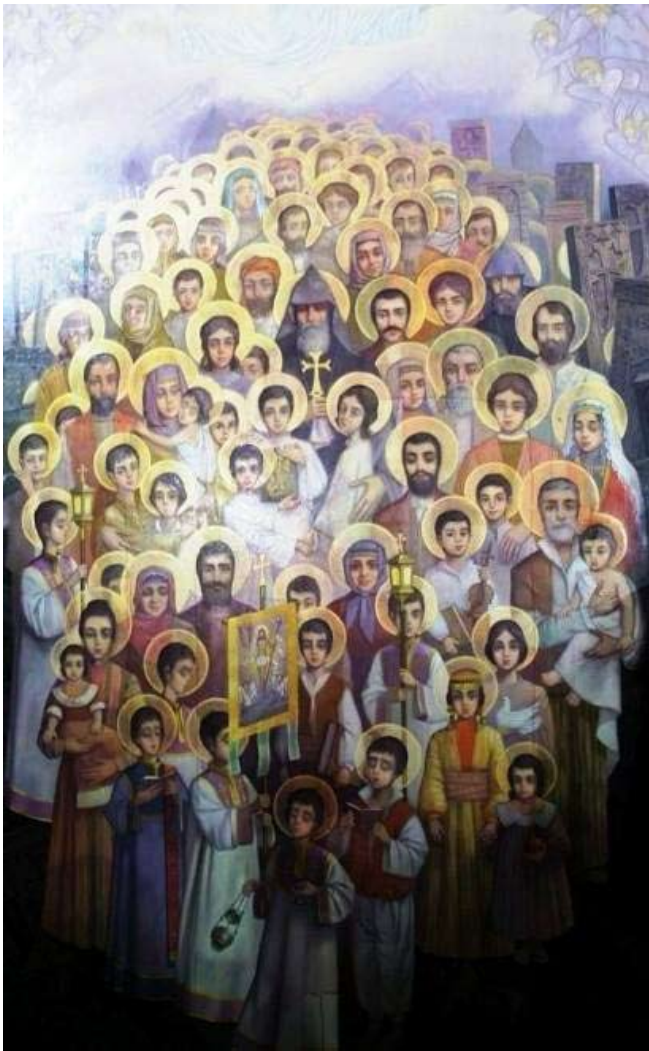
-----:

Դնչպէս ոգեկոչել Մեծ Եղեռնի նահապարակներուն
անմահ յիշատակը

Նոյնիսկ 24, 1915 - 2019

Ոգեկոչենք Մեծ Եղեռնի նահապարակներուն անմահ յիշատակը նաեւ՝

- . Նայելով Քայադրոշմ կեանք մը,
- . Վառ պահելով Քայաստանեայց եկեղեցւոյ փոծերն ու ազգային
աւանդութիւնները,
- . Լսելով, մտիկ ընելով ու երգելով մեր Քայանուագ շարականներն ու երգերը,
- . Նմուր կառչած մնալով մեր Քայավայել բարի բարօքերուն ու
սովորութիւններուն
- . Կարդալով ու կեանքի վերածելով մեր Քայագրեալ Նստուածաշունչը եւ
մանաւանդ ՍիրՄէլՊՎ Քայը ամբողջ փարուան ընթացքին:

«Պիտի Քանեմ
ճեպ ճեր
գերեպմաններէն.
կենդանութեան
շունչ պիտի փամ,
իմ Քոգիս պիտի
փամ ճեպի, եւ ճեպի
ճեր երկիրը պիտի
վերադարձնեմ»:
Եպեկիէլ 37.14